

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **Q. S.**, zastoupený Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou, se sídlem v Praze 2, nám. I. P. Pavlova 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 1. 2005, č. j. 14 Az 345/2003 - 31, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 3. 9. 2003, č. j. OAM-3505/VL-20-17-2003, rozhodl žalovaný tak, že azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje, a že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný opřel o zjištění, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu byly potíže v souvislosti se skutečností, že nesplnil finanční závazek vůči bance a obavy z možných potíží ze strany „čínské mafie“.

Citované rozhodnutí napadl žalobce v celém rozsahu žalobou, a to z toho důvodu, že žalovaný na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci a vydal rozhodnutí, které žalobce považuje za nesprávné. Zemi původu opustil v důsledku neúnosné těžké životní situace. Návrat zpět není možný, a proto žádá o znovuposouzení jeho důvodů s ohledem na § 14 zákona o azylu.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 4. 1. 2005, č. j. 14 Az 345/2003 - 31, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když konstatoval, že žádost o azyl je zjevně bezdůvodná, neboť jím uváděné důvody nenaplnují znaky pronásledování ve smyslu zákona o azylu a žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Na žalobce se v tomto případě nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Podle krajského soudu nelze jím tvrzené důvody považovat ani za důvody hodné zvláštního zřetele, jejichž existence je podmínkou pro možnou úvahu o udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Soud rovněž dovodil, že krajskému soudu ani nepřísluší rozhodovat o žádosti podle § 14 zákona o azylu. K obecným námitkám týkajícím se nesprávně posouzeného skutkového stavu věci krajský soud konstatoval, že při vydání rozhodnutí žalovaný vycházel z objektivních zpráv o situaci v zemi původu, vypořádal se z obsahem těchto zpráv a žalobce nevznesl žádné konkrétní námitky. Z odůvodnění rozhodnutí je patrné, že žalovaný se vypořádal se všemi tvrzeními žalobce, které uvedl v průběhu správního řízení.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Podle jeho názoru se krajský soud nezabýval tím, zda žalovaný postupoval v řízení v souladu s platnými předpisy a vycházel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci (§ 3 odst. 4 a § 46 správního řádu). Žalobce dále poukazuje na to, že krajský soud se nezabýval řádně tím, zda správní uvážení podle § 14 zákona o azylu nepřekročilo meze zákona a zda jej žalovaný nevyložil příliš úzce. Je zřejmé, že uvede-li žadatel ve své žádosti o azyl „pouze“ ekonomické důvody, není na tyto brán zřetel. Nicméně je třeba zvážit, zda neexistují situace, kdy za určitých okolností mohou být ekonomické důvody u žadatele podřazeny pod § 14 zákona o azylu jako důvody humanitární. Vzhledem k tomu, že § 14 zákona o azylu neobsahuje výčet humanitárních důvodů, je nutné meze správního uvážení soudně přezkoumat. Stěžovatel je toho názoru, že jeho osobní poměry, spočívající v možnosti pronásledování ze strany soukromých osob – mafiánů – v souvislosti s jeho nesplacenými dluhy, jsou natolik závažné, že zakládají humanitární důvody, pro které by měl být azyl stěžovateli udělen a měla být přezkoumána zákonnost správního uvážení. Stěžovatel proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně žádá o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti žalovaný odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Žalovaný podotýká, že vlast opustil kvůli ekonomickým potížím, které spočívaly v jeho neschopnosti splácet dluh soukromým osobám. Jeho problémy nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Žalovaný proto neshledal splnění taxativně vymezených podmínek udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Posouzení osobní situace a dalších okolností, sdělených stěžovatelem, je podle mínění žalovaného v jeho rozhodnutí dostatečné. Žalovaný rovněž nezjistil u stěžovatele existenci žádného zvláštního zřetele hodného důvodu udělení azylu podle § 14 cit. zákona. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel

chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 22. 7. 2003 žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že v Číně si jeho rodina půjčila od banky finanční prostředky za účelem obchodu. Jelikož podnikání nakonec zkrachovalo, rodina nebyla schopna peníze vrátit. Stěžovatelův otec byl v této spojitosti zatčen a policií byl rodině zabaven veškerý majetek včetně domu. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR pak stěžovatel rozvedl tytéž skutečnosti s tím, že otec si na zachránění svého krachujícího podnikání vypůjčil nejen od banky, na jejíž podnět byl zabaven veškerý majetek rodiny a zapečetěn dům, ale i od soukromých osob („mafíánů“). Z důvodu možných problémů s těmito osobami – nebyla jim totiž hrazena vypůjčená částka – otec stěžovateli doporučil odchod z vlasti. V souvislosti s obavami z „mafie“ se stěžovatel neobrátil na žádný státní orgán nebo nevládní organizaci. Za bezprostřední příčinu odchodu z vlasti označil skutečnost, že po zapečetění domu neměl kam jít a byl bez práce.

Podle ustanovení § 12 se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti

k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 14 téhož zákona jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že Krajský soud v Ústí nad Labem řádně přezkoumal rozhodnutí žalovaného a své závěry odpovídajícím způsobem odůvodnil. I Nejvyšší správní soud má za prokázané, že stěžovatelovy důvody, pro které žádá o azyl na území ČR, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Jak již bylo vícekrát judikováno zdejší soudem, žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou pouze potíže se soukromými osobami v domovském státě, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zjevně bezdůvodná. V souvislostech souzené věci je třeba zdůraznit, že za pronásledování by mohlo být pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před prokázaným ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu však v souzené věci nebylo, neboť stěžovatel jednak unikal pouze před nebezpečím domnělým – v průběhu správního řízení stěžovatel neuvedl žádné projevy reálného ohrožování ze strany osob, jež označil za „mafiany“ – a jednak se ani nepokusil pomoc u státních orgánů Číny vyhledat a svoji situaci se rozhodl řešit odjezdem do České republiky.

K uvedenému Nejvyšší správní soud obecně konstatuje, že nelze připustit, aby byl azyl přiznáván z důvodů nezákonné činnosti soukromých osob, s jejímiž projevy se lze setkat i v zemích s vyspělým demokratickým zřízením. Pokud by bylo toto připuštěno, institut azylu jako výjimečného prostředku ochrany osob, jimž je upírána ochrana státem původu, by šlo nad rámec účelu, pro který Česká republika zákon tohoto typu přijal.

K přesvědčení stěžovatele, že jeho situace indikuje nezbytnost udělit mu humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud uvádí, že posuzování podmínek pro udělení azylu z tzv. humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu spadá do diskreční pravomoci žalovaného a jeho smyslem je možnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (obdobně viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Nejvyšší správní soud tak neshledal v tomto směru ze strany žalovaného ani krajského soudu žádné pochybení.

Nejvyšší správní soud rovněž neshledal žádná pochybení procesní povahy, pro něž by bylo třeba rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem rušit. Nebylo zjištěno, že by skutková podstata, z níž žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech nebo s nimi byla v rozporu. Naopak je zdejší soud toho názoru, že žalovaný vycházel zejména ze skutečností, které sdělil sám stěžovatel. Nebylo dále shledáno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl žalovaným porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí. Správní orgán musí umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje

pro udělení azylu za významné, avšak není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je azyl obvykle poskytován (obdobně viz rozsudek NSS 5 Azs 26/2003). Tímto způsobem žalovaný v případě stěžovatele postupoval, přičemž ze spisu není patrné, a stěžovatel to ani netvrdí, že by byl jakýmkoliv způsobem v průběhu řízení o udělení azylu omezován při sdělení důvodů, pro něž o azyl žádá.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu